

การพัฒนารูปแบบองค์กรแห่งการเรียนรู้ในโรงงานเทคนิคอุตสาหกรรมมาบตาพุด

จารุณี ตันติเวชวุฒิกุล

คู่มือฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาการศึกษาคุณวุฒิปันจติ

สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา

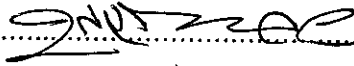
พฤษภาคม 2549

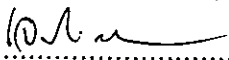
ISBN 974-502-747-2

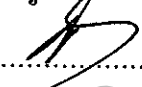
ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยบูรพา

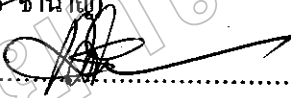
อาจารย์ผู้ควบคุมคณานิพนธ์และคณะกรรมการสอบปากเปล่าคณานิพนธ์ ได้พิจารณาคณานิพนธ์
ของ จารุณี ตันติเวชวุฒิกุล ฉบับนี้แล้ว เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญา
การศึกษาคณิบัณัติ สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ของมหาวิทยาลัยบูรพาได้

อาจารย์ผู้ควบคุมคณานิพนธ์

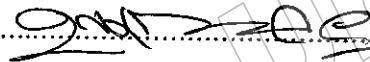
 ประธาน
(รองศาสตราจารย์ ดร.คุณวุฒิ คงฉลาด)

 กรรมการ
(ดร.เจริญวิทย์ สมพงษ์ธรรม)

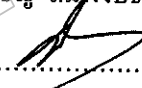
 กรรมการ
(ดร.สมุทร ชำนาญ)

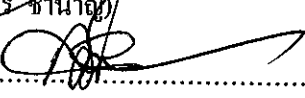
 กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.ไพรัตน์ วงษ์นาม)

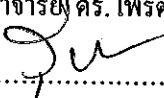
คณะกรรมการสอบปากเปล่า

 ประธาน
(รองศาสตราจารย์ ดร.คุณวุฒิ คงฉลาด)

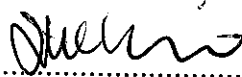
 กรรมการ
(ดร.เจริญวิทย์ สมพงษ์ธรรม)

 กรรมการ
(ดร.สมุทร ชำนาญ)

 กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.ไพรัตน์ วงษ์นาม)

 กรรมการ
(ดร.สุริยัน นันทศักดิ์)

บัณฑิตวิทยาลัยอนุมัติให้รับคณานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญา
การศึกษาคณิบัณัติ สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ของมหาวิทยาลัยบูรพา

 คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(รองศาสตราจารย์ ดร.ประทุม ม่วงมี)

วันที่ 23 เดือน พฤษภาคม พ.ศ. 2549

ประกาศคุณูปการ

ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ รศ.ดร.คุณวุฒิ คนฉลาด ประธานกรรมการที่ปรึกษาเป็น
อย่างสูงที่กรุณาให้คำปรึกษา ให้ข้อเสนอแนะแก้ไขข้อบกพร่องของคุณนิพนธ์และคอยให้กำลังใจ
แก่ผู้วิจัยเป็นอย่างดี ขอกราบขอบพระคุณ ดร.เจริญวิชัย สมพงษ์ธรรม ดร.สมุทร ชำนาญ
รศ.ดร.ไพรัตน์ วงษ์นาม และ รศ.ดร.สุริยัน นนทศักดิ์ คณะกรรมการควบคุมคุณนิพนธ์ที่ได้
กรุณาให้การดูแลและให้คำแนะนำเพิ่มเติมความสมบูรณ์และความเข้มแข็งทางวิชาการให้แก่คุณ
นิพนธ์ยิ่งขึ้น

ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณคณาจารย์ผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่านที่กรุณาตรวจสอบความตรง
ของเครื่องมือการวิจัย พร้อมกันนี้ขอกราบพระคุณคณะผู้เชี่ยวชาญ ที่อนุเคราะห์ให้ข้อมูลใน
กระบวนการเคลฟายเทคนิค และนอกจากนี้ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณกลุ่มตัวอย่างทุกท่านที่ได้
ตอบแบบสอบถามให้เป็นอย่างดี

ท้ายที่สุดนี้ ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณครอบครัวต้นศิเวชฌกฤต ตลอดจนญาติและ
เพื่อน ๆ ที่คอยให้กำลังใจและให้การสนับสนุนในทุก ๆ เรื่องมาด้วยดีโดยตลอด

จารุณี ต้นศิเวชฌกฤต

46820024: สาขาวิชา: การบริหารการศึกษา; กศ.ค. (การบริหารการศึกษา)

คำสำคัญ: องค์การแห่งการเรียนรู้/ โรงงานเขตนิคมอุตสาหกรรมมาบตาพุด

จารุณี คันดิเวชวุฒิกุล: การพัฒนารูปแบบขององค์กรแห่งการเรียนรู้ในโรงงานเขตนิคมอุตสาหกรรมมาบตาพุด (THE DEVELOPMENT OF LEARNING ORGANIZATION MODEL IN FACTORIES IN MAPTAPHUT INDUSTRIAL ESTATE) อาจารย์ผู้ควบคุมคุณภาพนิพนธ์: ฤกษ์วุฒิ คนฉลาด, Ed.D., เจริญวิทย์ สมพงษ์ธรรม, ค.ค., ไพรัตน์ วงษ์นาม, ค.ค., สมุทร ชำนาญ, กศ.ค. 197 หน้า. ปี พ.ศ. 2549. ISBN 974-502-747-2

การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อพัฒนารูปแบบขององค์กรแห่งการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับโรงงานอุตสาหกรรมเขตนิคมอุตสาหกรรมมาบตาพุด ตามกรอบแนวคิดของเซนเก กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการสร้างรูปแบบ ได้แก่ ผู้เชี่ยวชาญในเรื่ององค์กรแห่งการเรียนรู้จำนวน 20 คน ซึ่งได้มาโดยการคัดเลือกแบบเจาะจงโดยใช้เทคนิคเดลฟาย สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่ามัธยฐานและค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ กลุ่มตัวอย่างที่ให้ข้อคิดเห็นเกี่ยวกับความเหมาะสมได้ในการนำรูปแบบไปใช้ ได้แก่ ผู้บริหารและพนักงานกลุ่ม QC ในโรงงานเขตนิคมอุตสาหกรรมมาบตาพุดจำนวน 40 คน เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัยพบว่า รูปแบบที่เหมาะสมขององค์กรแห่งการเรียนรู้ในโรงงานเขตนิคมอุตสาหกรรมมาบตาพุด ตามแนวคิดของผู้เชี่ยวชาญ ประกอบด้วย หลักการที่ 1 การมุ่งสู่ความเป็นเลิศ ได้แก่ การให้ความสำคัญต่อการเรียนรู้แก่พนักงานจะทำให้องค์กรก้าวสู่ความเป็นเลิศอย่างยั่งยืน และการส่งเสริมให้พนักงานมีการจัดการเรียนรู้ หลักการที่ 2 รูปแบบวิถีคิดและมุมมองที่เปิดกว้าง ได้แก่ การสร้างแรงจูงใจในการให้พนักงานได้แสดงความคิดเห็นโดยให้การชมเชยหรือรางวัล และองค์กรมีการกระจายอำนาจและมอบหมายงานที่เหมาะสมและชัดเจน หลักการที่ 3 การสร้างและสานวิสัยทัศน์ ได้แก่ การกำหนดวิสัยทัศน์ของโรงงานโดยพนักงานยอมรับและมองเห็นในทิศทางเดียวกัน การกระตุ้นให้ผู้ร่วมงานทุกคนเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงาน หลักการที่ 4 การเรียนรู้ร่วมกันเป็นทีม ได้แก่ การสนับสนุนให้สมาชิกในทีมงานเรียนรู้ร่วมกัน และแลกเปลี่ยนความรู้ด้วยวิธีการง่าย ๆ เพื่อไปสู่ผลลัพธ์ที่ต้องการร่วมกันและการให้บุคลากรอบรมและเรียนรู้วิธีการทำงานเป็นทีม หลักการที่ 5 ความคิดเข้าใจเชิงระบบ ได้แก่ การวางแผนแนวทางขององค์กรให้มุ่งไปทางเดียวกัน โดยกำหนดทิศทางเชิงกลยุทธ์ และการมุ่งเน้นลูกค้า การกำหนดเป้าหมายหรือทิศทางของหน่วยงานได้อย่างชัดเจน ส่วนแนวคิดของผู้บริหารและพนักงานกลุ่ม QC ในโรงงานเขตนิคมอุตสาหกรรมมาบตาพุด พบว่า ประเด็นสำคัญตามหลักการทั้ง 5 ประกอบด้วย หลักการที่ 1 ได้แก่ การส่งเสริมให้พนักงานมีการดูแลจัดการเรียนรู้ และพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง และการบริหารงานโดยใช้วงจรของเดมมิง หลักการที่ 2 ได้แก่ ระบบเศรษฐกิจใหม่ต้องพึ่งพาข้อมูลข่าวสาร ภูมิความรู้ ภูมิปัญญา เพื่อการคิดการตัดสินใจในชีวิตประจำวันและในธุรกิจ และผู้บริหารสนับสนุนและให้โอกาสแก่พนักงานในการเรียนรู้ตลอดจนส่งเสริมให้มีการสร้างผลงานความคิดใหม่ ๆ อยู่เสมอ หลักการที่ 3 ได้แก่ การกำหนดวิสัยทัศน์ของโรงงานโดยพนักงานยอมรับและมองเห็นไปในทิศทางเดียว และเชื่อในวิสัยทัศน์ และการสร้างความรู้สึกร่วมกันในการวางแผนพัฒนาระบบงาน หลักการที่ 4 ได้แก่ สภาพแวดล้อมการทำงานที่ดีจะเอื้อประโยชน์ต่อการเรียนรู้ และพัฒนาทีมงานของคนในองค์กรและการปฏิบัติงานในโรงงานต้องตระหนักเรื่องความปลอดภัย และการฝึกซ้อมแผนฉุกเฉิน และหลักการที่ 5 ได้แก่ การคิดอย่างเป็นระบบเป็นการนำองค์ความรู้มาบูรณาการขึ้นเป็นความรู้ใหม่เป็นการพัฒนานำไปสู่การเปลี่ยนแปลงที่ดี

46820024: MAJOR: EDUCATIONAL ADMINISTRATION; Ed.D. (EDUCATIONAL ADMINISTRATION)

KEYWORDS: LEARNING ORGANIZATION/ MAPTAPHUT FACTORIES INDUSTRIAL ESTATE

JARUNEE TANTIWECHWUTTIKUL: THE DEVELOPMENT OF LEARNING ORGANIZATION MODEL IN FACTORIES IN MAPTAPHUT INDUSTRIAL ESTATE. DISSERTATION ADVISORS: KUNAWUDH KONCHALARD, Ed.D., CHAROENWIT SOMPONGTAM, Ph.D., PAIRAT WONGNAM, Ph.D., SAMOOT CHAMNAN, Ed.D. 197 P. 2006. ISBN 974-502-747-2

The aim of the study were to develop and to examine the appropriate learning organization model of factories in Maptaphut Industrial Estate, based on Senge' s conceptual framework. The sample used to construct the model included 20 learning organization experts, derived by means of purposive sampling. They were asked to response to the questionnaire by using Delphi technique. The statistical devices used for analyzing the data were median and interquartile range. The appropriate learning organization model was finally viewed by the sample of 40 administrators and QC group staff of factories Maptaphut Industrial Estate. The statistical devices used for analyzing the data were mean and standard deviation.

The results of the study found that the appropriate learning organization model of factories in Maptaphut Industrial Estate, according to the experts concepts, included as follows: 1) Personal mastery focusing on the employee' s learning organization to build the sustainable organization and encourage the employees to be capable of learning management and self-development continuers. 2) Mental model focusing on creating employee' s motivation to share ideas by recognition and reward. 3) Determine the vision of the factory accepted and thought the same way by the employees. 4) Team learning: To support the team staff to learn together and to exchange their knowledge through easy channels. These activities would lead the staff to work as a team. 5 System thinking: Establish the trace of the organization directing to the same way by determining strategic direction and putting an emphasis on customers. The appropriate model based on the opinions of the administrators and the QC group staff factories in Maptaphut Industrial Estate revealed that:

- 1) Encourage the employees to have learning management, and continuous self-development to make them the professionals and manage the task by Demming cycle.
- 2) The new economic system depends on information, knowledge, wisdom, and daily life and business adjudged. The administrators support and provide the employees the chances to learn and encourage them to always create innovation.
- 3) Determine the vision of the factory which is accepted and thought the same way by the employees.
- 4) The good work place environment must support learning. Develop the team of the organization to concern about safety and emergency training.
- 5) Thinking systematically. Use the current knowledge to form a new one with the different points of view to improve for a better change.

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
สารบัญ.....	ฉ
สารบัญตาราง.....	ซ
สารบัญภาพ.....	ฌ
บทที่	
1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
ความมุ่งหมายของการวิจัย.....	6
ความสำคัญของการวิจัย.....	6
คำถามการวิจัย.....	7
กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	7
ขอบเขตของการวิจัย.....	7
นิยามคำศัพท์เฉพาะ.....	8
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	10
สภาพและการบริหารงานของนิคมอุตสาหกรรมมาบตาพุด.....	10
รางวัลคุณภาพแห่งชาติ.....	17
แนวคิดองค์กรแห่งการเรียนรู้.....	30
การวิจัยแบบเทคนิคเดลฟาย.....	61
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	65
3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	72
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	74
เครื่องมือและการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล.....	75
การหาคุณภาพเครื่องมือ.....	80
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	80
การจัดกระทำข้อมูล.....	81
สถิติและการวิเคราะห์ข้อมูล.....	81

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	84
ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลในการพัฒนารูปแบบองค์กรแห่งการเรียนรู้ใน โรงงานเทคนิคอุตสาหกรรมมาบตาพุด.....	84
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	85
ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ทดสอบความเหมาะสมการนำไปใช้ของรูปแบบองค์กร แห่งการเรียนรู้ในโรงงานอุตสาหกรรมมาบตาพุด.....	105
5 สรุปอภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	115
สรุปผลการวิจัย.....	116
การอภิปรายผล.....	126
ข้อเสนอแนะ.....	136
บรรณานุกรม.....	138
ภาคผนวก.....	143
ภาคผนวก ก.....	144
ภาคผนวก ข.....	146
ภาคผนวก ค.....	154
ประวัติย่อของผู้วิจัย.....	197

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
1 แสดงความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญด้วยเทคนิคเดลฟายในรอบที่ 1 เกี่ยวกับรูปแบบองค์กรแห่งการเรียนรู้ในโรงงานเทคนิคอุตสาหกรรมมาบตาพุด.....	85
2 แสดงค่ามัธยฐานและค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ของคำตอบในรอบที่ 2 ของผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับรูปแบบองค์กรแห่งการเรียนรู้ในโรงงานเทคนิคอุตสาหกรรมมาบตาพุด.....	91
3 แสดงค่ามัธยฐานและค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ของคำตอบในรอบที่ 3 ของผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับรูปแบบองค์กรแห่งการเรียนรู้ในโรงงานเทคนิคอุตสาหกรรมมาบตาพุด.....	98
4 แสดงค่าเฉลี่ย และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคิดเห็นของผู้บริหารและพนักงานกลุ่ม QC ในโรงงานอุตสาหกรรมมาบตาพุดเกี่ยวกับรูปแบบองค์กรแห่งการเรียนรู้ของโรงงานอุตสาหกรรมมาบตาพุด.....	106

สารบัญภาพ

ภาพที่	หน้า
1 เกณฑ์เพื่อการดำเนินการที่เป็นเลิศ: มุมมองในเชิงระบบ.....	29
2 แบบจำลองระบบองค์กรแห่งการเรียนรู้.....	55
3 ระบบย่อยด้านการเรียนรู้.....	56
4 อัตราการลดลงของความคลาดเคลื่อน โดยใช้เทคนิคเดลต้า.....	63
5 แสดงขั้นตอนการดำเนินการวิจัย.....	73
6 รูปแบบองค์กรแห่งการเรียนรู้.....	74